

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการกำจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง สภาพการณ์ดำเนินงาน และประสิทธิภาพประสิทธิผลของโครงการศูนย์การจัดการมูลฝอยตามหลักสุขาภิบาลเทศบาลตำบลเวียงฝาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการกำจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมุ่งเน้นประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การดำเนินงานของโครงการในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการกำจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร เทศบาลตำบลเวียงฝางและเพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสม ในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอื่นๆ ต่อไป

วิธีวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ร่วมกับการวิจัยเชิงสำรวจ (Surveys research) ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์ สอบถาม การสังเกตวิธีการปฏิบัติงานในโครงการ ตลอดจนการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากผลการศึกษสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.) สภาพแวดล้อมโครงการและปัจจัยป้อน

สภาพแวดล้อมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝางและชุมชนใกล้เคียงที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในหลายด้าน ซึ่งปัญหาที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกับในหลายพื้นที่ ได้แก่ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ซึ่งแม้ว่าปัญหาดังกล่าวในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงฝางและพื้นที่ต่างๆ รอบข้างจะยังไม่มี ความรุนแรงและยังไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างชัดเจนดังเช่นในบางพื้นที่ เช่น ปัญหาในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ แต่ในขั้นตอนการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่าเริ่มมีปัญหามากขึ้นจนทำให้หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนในพื้นที่เริ่มรับรู้และตระหนักถึงสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งที่ตระหนักและเห็นความสำคัญของผลกระทบจากปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในชุมชน จึงมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาตั้งแต่ครั้งที่ยังมีฐานะเป็นสุขาภิบาล

ตำบลเวียงฝาง และได้ดำเนินการแสวงหาแนวทางในการจัดการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจของเทศบาลตำบลเวียงฝาง นำโดยคณะผู้บริหารและข้าราชการในหน่วยงาน ทำให้เทศบาลตำบลเวียงฝางสามารถที่จะประสานความร่วมมือ และดำเนินการแสวงหาทางออก ในการแก้ไขปัญหาด้วยการระดมการมีส่วนร่วมจากประชาชน และหน่วยงานในพื้นที่เพื่อช่วยกัน จัดการแก้ไขปัญหาในรูปแบบขององค์กรความร่วมมือในท้องถิ่น จึงทำให้เกิดความร่วมมือกันของ ทุกฝ่ายในพื้นที่ในการแสวงหาวิธีการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ตำบลเวียงฝางและพื้นที่ใกล้เคียงขึ้น โดยมีเทศบาลตำบลเวียงฝางเป็นองค์กรหลักในการริเริ่ม ดำเนินการ จนกระทั่งมีการจัดทำโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของ เทศบาลตำบลเวียงฝางโดยความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในเขตตอนเหนือ ของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอฝาง อำเภอแม่เมาะ และ อำเภอไชยปราการ ซึ่งในการดำเนินการจัดทำโครงการดังกล่าวได้มีการประสานงานเพื่อขอความ สนับสนุนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่ขั้นตอนการริเริ่มศึกษาหา แนวทาง วิธีการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการแก้ไขปัญหา ตลอดจนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมในด้านการขอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ ทั้งนี้กระบวนการ สำคัญที่ทำให้การริเริ่มโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จจนสามารถก่อตั้งศูนย์การจัดการมูลฝอย ตามหลักสุขาภิบาลได้ คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมใน การวางแผนและการดำเนินโครงการ จนกระทั่งได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและ สามารถจัดตั้งศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่ใช้เทคนิควิธีการและเทคโนโลยีที่ ทันสมัย มีประสิทธิภาพและถูกหลักสุขาภิบาลในการดำเนินการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ ขึ้นมาได้ ซึ่งนับว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการใน ท้องถิ่น ทั้งนี้ในกระบวนการบริหารจัดการ ทางเทศบาลตำบลเวียงฝางยังได้ให้ความสำคัญต่อ การแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรพันธมิตร ที่จะร่วมกันหาแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์ ดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดรูปแบบการบริหารงานศูนย์การจัดการมูลฝอยในรูป ของสหกรณ์จำกัด โดยการระดมทุนจากองค์กรสมาชิกในเขตพื้นที่บริการตลอดจนระดมความร่วมมือ ในการบริหารจัดการร่วมกันโดยมีเทศบาลตำบลเวียงฝางเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนหลัก

2.) การบริหารจัดการ

จากการดำเนินงานของโครงการดังกล่าวในระยะเริ่มต้นโครงการ คือตั้งแต่ช่วง เดือนตุลาคม พ.ศ.2547 เป็นต้นมา ซึ่งจากผลการศึกษาที่มุ่งเน้นประเมินด้านประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพการดำเนินงานของโครงการพบว่า ในด้านการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของ

เทศบาลตำบลเวียงฝางและองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงโดยใช้ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรและถูกหลักสุขาภิบาลในช่วงที่ผ่านมาปรากฏว่าโครงการดังกล่าวมีปัจจัยที่เหมาะสมสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินโครงการ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านสถานที่ เทคนิควิธีเทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แม้จะประสบปัญหาบ้างในด้านงบประมาณของการบริหารจัดการภายหลังการเริ่มดำเนินงานของโครงการ แต่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็สามารถที่จะบริหารจัดการให้งานของโครงการดังกล่าวสามารถดำเนินการต่อไปได้ ด้วยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ศูนย์การจัดการมูลฝอยตามหลักสุขาภิบาลของเทศบาลตำบลเวียงฝาง มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ได้จริง แม้ว่ามีหน่วยงานอื่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ นำขยะมาร่วมจัดการภายในศูนย์น้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผนโครงการ แต่ปัญหาดังกล่าวก็มีสาเหตุมาจากความไม่พร้อมขององค์กรและชุมชนเหล่านั้นเอง โดยที่โครงการยังมีประสิทธิภาพที่จะจัดการขยะมูลฝอยจากแหล่งต่าง ๆ ได้อีกจำนวนมาก ทั้งนี้จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ พบว่าโครงการมีประสิทธิภาพในการที่จะแก้ไขปัญหาการจัดการขยะตลอดจนปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหามลภาวะที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้อย่างเหมาะสม ทำให้ประสิทธิผลของโครงการในระยะเริ่มต้นโครงการปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจของหน่วยงานต่างๆ และประชาชนในพื้นที่ แม้ว่าปัญหาในเชิงของปริมาณผลผลิตของโครงการยังต่ำกว่าเป้าหมายจะส่งผลกระทบต่องบประมาณการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลเวียงฝางในช่วงแรกก็ตาม แต่เมื่อมีการแก้ไขปัญหาโดยการเปิดโอกาสให้บริษัทเอกชนเข้ามาบริหารจัดการทำให้ปัญหาดังกล่าวเริ่มได้รับการแก้ไข ปริมาณของขยะมูลฝอยที่นำมาจัดการในศูนย์เริ่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถึงแม้ว่าผลการดำเนินงานอาจมีปัญหาด้านอื่นๆ อีกบ้าง แต่ผลการศึกษาข้อมูลโดยรวมของการดำเนินโครงการพบว่ามีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป็นที่น่าพอใจ

ในส่วนความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งประชาชนในเขตเทศบาลและประชาชนในเขตที่ตั้งโครงการซึ่งถือว่าทั้ง 2 กลุ่มเป็นผู้ที่มีส่วนสัมพันธ์กับโครงการโดยตรงไม่ว่าจะในฐานะผู้เป็นเหตุปัจจัยของการดำเนินโครงการ ผู้ได้รับประโยชน์และผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการก็ตาม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในทุกด้าน นอกจากนี้แล้วข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งจากการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจต่อการดำเนินโครงการดังกล่าวพอสมควร อีกทั้งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมกับการดำเนินโครงการ มีความต้องการและสนใจที่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการตลอดจนผลการดำเนินงานของโครงการ โดยเฉพาะประชาชนใน

พื้นที่ตั้งของโครงการซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการไม่ว่าทางด้านการจัดการขยะในชุมชน และการสร้างงานสร้างรายได้ในชุมชนมีความกระตือรือร้นที่จะแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะข้อมูลต่าง ๆ ต่อโครงการ เช่น ข้อมูลผลกระทบจากโครงการ จะอยู่ในระดับที่เหนือกว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝาง

ปัญหาสิ่งแวดล้อม นับเป็นประเด็นปัญหาที่สังคมปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไข เนื่องจากปัญหาดังกล่าวนับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อวงกว้าง โดยเฉพาะปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่กำลังส่งผลกระทบต่อหลาย ๆ ด้านต่อชุมชนหลายพื้นที่ในปัจจุบัน อาทิ ผลกระทบในด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน ผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่ ความเสียหายต่อรายได้และการเติบโตทางเศรษฐกิจ ตลอดจนผลกระทบในเชิงสังคม เช่น ทำให้เกิดความขัดแย้งแตกแยกระหว่างคนในชุมชน ทั้งนี้มีองค์การปกครองทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นหลายหน่วยงานที่ได้มีความพยายามที่จะแสวงหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะกันอย่างจริงจัง แต่ที่ผ่านมายังไม่พบว่าเมืองศักรไศพรประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน ปัญหาขยะก็ยังคงสร้างความเดือดร้อนและความเสียหายในหลายพื้นที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน

โครงการกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ถือเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากกระบวนการในการศึกษาเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งสามารถจัดตั้งศูนย์การกำจัดมูลฝอยตามหลักสุขาภิบาลขึ้นมาเพื่อให้บริการการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงฝาง ชุมชนใกล้เคียงในพื้นที่ลุ่มน้ำฝาง ตลอดจนชุมชนอื่นบางพื้นที่ในต่างจังหวัดได้ โดยการดำเนินการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานจัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวมตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งริเริ่มดำเนินการในพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่เป็นโครงการนำร่อง ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมาจังหวัดเชียงใหม่ประสบกับปัญหาในด้านการจัดการขยะมูลฝอยอย่างรุนแรง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อย่างไรก็ตามแม้การดำเนินโครงการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ในระยะที่ผ่านมาจะสามารถดำเนินโครงการไปได้หลายขั้นตอน รวมทั้งมีแนวทางเริ่มต้นที่ทำให้ปัญหาผลกระทบจากขยะมูลฝอยลดลง แต่ผลการดำเนินงานโดยรวมก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างหมดสิ้น เนื่องจากระหว่างการดำเนินงานได้พบปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาพื้นที่กำจัดขยะ ปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะ และปัญหาในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จนกระทั่งเทศบาลตำบลเวียงฝางได้ทำการก่อสร้างโครงการกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรขึ้นมา และสามารถเริ่มดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดเชียงใหม่จึงนับได้ว่า

เทศบาลตำบลเวียงฝางเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งแรกๆ ของประเทศไทยที่สามารถบริหารจัดการระบบจัดการขยะมูลฝอยครบวงจรแบบรวมศูนย์ได้สำเร็จ ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุได้ โดยเฉพาะในด้านการจัดหาพื้นที่ดำเนินโครงการซึ่งเป็นปัญหาหลักแทบทุกแห่ง เทศบาลตำบลเวียงฝางได้ใช้ เทคนิควิธีและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการขยะมูลฝอย การสรรหางบประมาณในการดำเนินการ รวมทั้งความสำเร็จในด้านการประสานประโยชน์ให้เกิดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่นๆ และประชาชนในพื้นที่ ถึงแม้ในด้านการบริหารจัดการศูนย์และผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจจะยังไม่เกิดประสิทธิผลมากนัก แต่การดำเนินงานในระยะเริ่มต้นโครงการที่ผ่านมาก็ได้มีการประเมินผล และพิจารณาหาแนวทางในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนับเป็นสัญญาณอันดีที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มความสำเร็จของโครงการในระยะต่อไป อีกทั้งในส่วนของการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ของโครงการยังเกิดประสิทธิผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง ซึ่งหากจะพิจารณาถึงกระบวนการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาของเทศบาลตำบลเวียงฝางที่ประสบความสำเร็จ อาจกล่าวได้ว่ามีปัจจัยแห่งความสำเร็จ ดังนี้

1. ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายของเทศบาลตำบลเวียงฝางที่จะจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างจริงจัง
2. ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง
3. ประสิทธิภาพและความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารเทศบาลตำบลเวียงฝางเป็นปัจจัยให้เกิดความเชื่อมั่นของประชาชนและหน่วยงานทุกฝ่ายจนทำให้สามารถแก้ไขปัญหาสำคัญๆ เช่น ปัญหาพื้นที่ก่อสร้างโครงการ และปัญหาในด้านงบประมาณ ได้ด้วยดี
4. ความลงตัวในด้านการแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. สภาพความเหมาะสมของพื้นที่และสภาพแวดล้อมโครงการ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตลุ่มน้ำฝางซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ มีแหล่งชุมชนอาศัยอยู่หนาแน่นหลายชุมชนทั้งในเขตอำเภอฝาง อำเภอแม่เมาะ และอำเภอไชยปราการ อัตรากาจรเจริญเติบโตของชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังอยู่ห่างไกลจากเขตลุ่มน้ำอื่นของจังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลางในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตลุ่มน้ำเพื่อการดำเนินโครงการที่มีขนาดใหญ่ได้

จากผลการดำเนินโครงการที่ประสบความสำเร็จพอสมควรตามผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัจจัยป้อน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการในครั้งนี้ สรุปได้ว่าการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในรูปแบบที่เทศบาลตำบลเวียงฝางดำเนินการนี้ น่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนแห่งอื่น ๆ จึงควรให้ความสำคัญประเด็นต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาสภาพที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องในทุกด้านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาเทคนิควิธีในการจัดการที่เหมาะสมของแต่ละสภาพพื้นที่โดยเฉพาะในเชิงวิชาการ
2. แสวงหาการมีส่วนร่วมในสังคมและชุมชนในทุกชั้นตอน ทั้งในส่วนของประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับปัญหาจัดการขยะที่อาจเกิดขึ้น
3. ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการแบบศูนย์รวมในเขตพื้นที่ต่างๆ เพื่อป้องกันผลกระทบในด้านการบริหารงบประมาณ
4. ควรมีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการทำงานทุกระยะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการให้มากยิ่งขึ้น
5. ควรให้ความสำคัญต่อการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์กับองค์กรสมาชิกทุกองค์กร ตลอดจนผลตอบแทนต่อประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตามเนื่องจากผลการประเมินโครงการกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจรในครั้งนี้เป็นผลการประเมินโครงการในระยะแรกของการดำเนินงาน ซึ่งยังไม่สามารถชี้ชัดถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการในระยะยาวได้อย่างชัดเจน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาประเมินผลการดำเนินโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องต่อไป

5.2

อภิปรายผล

ในการประเมินโครงการศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของเทศบาลตำบลเวียงฝาง โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการตามการประเมินแบบชิปปี้ครั้งนี้ มีผลการศึกษาซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

1.) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการ

ในการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมของโครงการพบว่า บริเวณพื้นที่ดำเนินโครงการ ทั้งในส่วนพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเวียงฝาง พื้นที่บริเวณที่ตั้งศูนย์การจัดการขยะมูลฝอย ตลอดจนพื้นที่บริการโดยรอบ ได้แก่พื้นที่ในเขตอำเภอฝาง อำเภอแม่สายและอำเภอไชยปราการ พบว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องอย่างยิ่งต่อจุดมุ่งหมายในการดำเนินโครงการดังกล่าว เนื่องจากพื้นที่บริการส่วนใหญ่อยู่ในเขตลุ่มน้ำฝาง สภาพพื้นที่มีอาณาเขตกว้างขวาง มีประชาชนและชุมชนต่างๆ อยู่ในพื้นที่จำนวนมาก รวมทั้งมีกิจกรรมที่จะทำให้เกิดขยะมูลฝอยอย่างหลากหลายซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่นี้เริ่มปรากฏความรุนแรงขึ้นมาตลอดระยะเวลาก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ อีกทั้งเขตลุ่มน้ำฝางยังถือเป็นแหล่งชุมชนใหญ่ทางตอนเหนือของจังหวัดและอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่มาก โดยเขตเทศบาลตำบลเวียงฝางอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ถึง 152 กิโลเมตร มีความเหมาะสมต่อการริเริ่มดำเนินโครงการที่จะเป็นศูนย์กลางการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ถือเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ ในกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ปีพ.ศ.2545 – 2549 (สุริย์ บุญญาอนุพงศ์, 2546) ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้กำหนดนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและการบริหารจัดการขยะแบบศูนย์รวมไว้ โดยมีเป้าหมายส่วนหนึ่งที่สนับสนุนให้ทุกจังหวัดมีแผนงานในการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยส่วนกลางที่ท้องถิ่นต่างๆ สามารถใช้ร่วมกันได้ และมีมาตรการหลักในการดำเนินงานให้มีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยใช้ร่วมกันหลายชุมชน ทำให้การริเริ่มโครงการศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของเทศบาลตำบลเวียงฝาง ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเต็มที่ เพื่อให้โครงการดังกล่าวเป็นศูนย์กลางในการจัดการขยะมูลฝอยของพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ อย่างไรก็ตาม แม้พื้นที่ในบริเวณลุ่มน้ำฝางจะมีความเหมาะสมกับการเป็นศูนย์กลางการจัดการขยะมูลฝอยของศูนย์การจัดการมูลฝอยตามหลักสุขภาพิบาลของเทศบาลตำบลเวียงฝาง แต่พบว่ายังมีชุมชนอีกหลายแห่งที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์จัดการมูลฝอยดังกล่าว ประกอบกับองค์ประกอบของท้องถิ่นบางแห่งโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ห่างไกลยังไม่มีความพร้อมในด้านการบริการประชาชนในพื้นที่ ทำให้พบว่าชุมชนส่วนใหญ่ในพื้นที่บริการของศูนย์ยังไม่สามารถมาใช้บริการได้ ทั้งนี้เหตุผลดังกล่าว อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การบริการด้านการจัดการมูลฝอยยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่วางแผนไว้ในโครงการมากนัก ซึ่งทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคงจะต้องมีการศึกษาหาแนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนต่างๆ มาใช้บริการให้มากขึ้นในระยะต่อไป

ผลการศึกษาด้านสภาพปัจจัยป้อน พบว่าปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการริเริ่มดำเนินโครงการของเทศบาลตำบลเวียงฝาง คือ การมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการที่เหมาะสมและความจำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งจากการศึกษาสภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในพื้นที่ของเทศบาลตำบลเวียงฝาง ก่อนที่จะตัดสินใจก่อสร้างโครงการก่อสร้างศูนย์การจัดการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรขึ้น ทำให้เทศบาลตำบลเวียงฝางสามารถกำหนดแนวทางการจัดทำโครงการ และกำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหา นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษายังส่งผลให้เทศบาลตำบลเวียงฝางตัดสินใจเลือกใช้เทคนิควิธีที่ทันสมัย และถูกสุขลักษณะในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยได้อย่างครบวงจร รวมทั้งมีการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย สามารถรองรับระบบการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีพื้นที่ในการก่อสร้างศูนย์การจัดการขยะ หรือโรงงานกำจัดขยะที่กว้างขวางและสามารถรองรับการก่อสร้างระบบการจัดการขยะได้อย่างเหมาะสมก็นับเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งของการดำเนินโครงการศูนย์การจัดการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของเทศบาลตำบลเวียงฝาง ทั้งนี้มีโครงการในลักษณะนี้หลายโครงการที่ไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จ เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องของการจัดหาพื้นที่ตั้งโครงการเพราะประชาชนในพื้นที่เกรงว่าจะได้รับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมจากมลพิษด้านต่างๆ ที่เกิดจากโรงงานกำจัดขยะจึงรวมตัวกันต่อต้านไม่ให้มีการก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะในพื้นที่ของตน ซึ่งถือว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาหลักของหลายหน่วยงานที่จะจัดทำโครงการในลักษณะนี้ เช่น ปัญหาการดำเนินโครงการในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ไม่สามารถจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรได้อย่างถาวร แต่สำหรับเทศบาลตำบลเวียงฝางที่สามารถจัดหาพื้นที่จัดทำโครงการนี้ได้ ก็เพราะด้วยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการริเริ่ม การวางแผน และขั้นตอนอื่น ๆ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ อนุรักษ์ ปัญญาณวัฒน์ (2539) ได้สรุปแนวคิดของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจากการศึกษาวิจัยประเมินผลโครงการปกป้องป่าไม้เมืองไทย เพื่อเร่งรัดฟื้นฟูต้นน้ำลำธาร (รฟต.) ของกรมป่าไม้ไว้ว่า ต้องศึกษาชุมชนเกี่ยวกับการเข้าใจในปัญหา ความต้องการของชุมชนมีการวิเคราะห์ปัญหา การประเมินการจัดการและติดตามผล การดำเนินงาน ระยะเวลาต่าง ๆ ควรต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินโครงการของเทศบาลตำบลเวียงฝาง พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโครงการในระยะแรกอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แนวทางการบริหารโครงการที่เป็นปัจจัยเอื้อ คือการบริหารงานในรูปแบบขององค์การสหการที่ระดมความร่วมมือจาก

องค์กรพันธมิตรในรูปของสหกรณ์จำกัด โดยมีคณะกรรมการซึ่งมีตัวแทนจากทุกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการอย่างเต็มที่ และเมื่อเปิดดำเนินการไปได้ระยะหนึ่งพบว่า คณะกรรมการบริหารงานได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารงาน ซึ่งผลการประเมินระบุว่ามีปัญหาบางประการ โดยเฉพาะด้านงบประมาณการบริหารจัดการ ทำให้คณะกรรมการบริหารโครงการตัดสินใจให้บริษัทเอกชนเข้ามาบริหารงานแทนเทศบาลตำบลเวียงฝาง ซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานสอดคล้องกับ มยุรี อนุমানราชธน (2543) ที่กล่าวว่าโครงการที่ประชาชนและรัฐบาลให้การสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่างๆ จะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มาก นอกจากนี้มยุรียังได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะการบริหารโครงการที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโครงการว่า การบริหารงานที่ดีมีความกระตือรือร้นในการบริหารงาน มีการเสริมสร้างศักยภาพในองค์กรโดยการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโครงการให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานโครงการตลอดเวลา โครงการมีเงินงบประมาณอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งตามแนวคิดของมยุรีที่จะทำให้การบริหารโครงการมีประสิทธิภาพคือการบริหารที่ไม่ใช้ระบบราชการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสิทธิพงษ์ ทองสุข (2533) ที่พบว่าประสิทธิภาพการเก็บขนขยะของเอกชนได้ผลดีกว่าการดำเนินการของกรุงเทพมหานครเล็กน้อย ส่วนการศึกษาของสุนีย์ มัลลิกะมาลย์และคณะ (2543) พบว่า หากเทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมยอมรับ และปฏิบัติตามกระบวนการในรูปแบบที่สร้างขึ้นภายใต้กลไกที่เอื้ออำนวยทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การจัดการและกฎหมาย จะทำให้ปัญหาการจัดการขยะน้อยลง สามารถลดปริมาณขยะในชุมชนได้ ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยดังกล่าว อาจเป็นข้อมูลบ่งชี้ได้ว่าแนวทางการบริหารจัดการโครงการศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของเทศบาลตำบลเวียงฝางมีแนวโน้มความสำเร็จที่ดี เนื่องจากมีการบริหารงานที่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นมีการตรวจสอบประเมินและพัฒนาแนวทางการบริหารงานทุกระยะ และในปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาบริหารจัดการ ซึ่งทำให้การบริหารงานมีความคล่องตัวอีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาด้าน งบประมาณการบริหารงานได้อีกด้วยนับว่าเป็นผลดีต่อโครงการ รวมทั้งส่งเสริมให้โครงการมีประสิทธิภาพในการบริการชุมชนเพิ่มขึ้น

จากการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในระยะแรกของการดำเนินงานพบว่าโครงการดังกล่าวสามารถจัดการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่เป้าหมายหลักของโครงการได้ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้ในด้านความพึงพอใจ

และการยอมรับต่อผลการดำเนินงาน โดยการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เทศบาล ตำบล เวียงฝาง กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผลการดำเนินงานของศูนย์ที่ผ่านมาได้รับการยอมรับจากองค์กรอื่นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) และชุมชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์มาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝางมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการเก็บขยะในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.50) ขณะที่ประชาชนในเขตที่ตั้งโครงการมีระดับพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59) เนื่องจากเห็นว่าโครงการสามารถจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างเหมาะสมโดยเฉพาะในด้านการลดปริมาณขยะ และการจัดระบบรีไซเคิล สำหรับคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้น กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝางเห็นว่าดีขึ้นปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในเขตที่ตั้งโครงการกลับเห็นว่าดีขึ้นมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) ซึ่งปัจจัยแสดงผลเหล่านี้ นับเป็นประสิทธิผลของโครงการที่มาจากประสิทธิภาพในการบริหารโครงการที่ค่อนข้างน่าพอใจ ตลอดจนความมุ่งมั่นของผู้บริหารในการที่จะสร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนโครงการในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาของสุรีย์ บุญญาอนุพงศ์ (2546) ในเรื่องการบริหารจัดการระบบกำจัดขยะแบบศูนย์รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้สรุปว่าการดำเนินโครงการของเทศบาลตำบลเวียงฝางที่ประสบความสำเร็จนั้นสืบเนื่องมาจากการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจที่ดีให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่เทศบาลตำบลเวียงฝางใช้เป็นพื้นที่ทิ้งและกำจัดขยะ ซึ่งเทศบาลตำบลเวียงฝางได้ใช้ความพยายามในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะและมุ่งมั่นที่จะบริหารงานโครงการให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งยึดถือและปฏิบัติตามสัญญาเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานและผลประโยชน์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน เป็นผลให้การดำเนินงานในระยะแรกได้รับความเชื่อมั่น ได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า ระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนในเขตที่ตั้งโครงการต่อผลการดำเนินงานของโครงการในด้านต่าง ๆ สูงกว่าระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เทศบาลได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตที่ตั้ง โครงการเป็นพิเศษ เช่น การจ้างแรงงานในท้องถิ่น เป็นต้น

2.) ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และประชาชนที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นในด้านการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝางและประชาชนในเขตที่ตั้งโครงการ พบว่าการมี

ส่วนร่วมของประชากรในพื้นที่ขณะนี้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.56 และ 3.10) เช่นเดียวกับความคิดเห็นที่ว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการโดยเฉพาะขั้นตอนการติดตาม และประเมินผลโครงการซึ่งประชาชนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาล และประชาชนในเขตที่ตั้งโครงการเห็นว่าควรมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78 และ 3.49) ในขณะที่ ผลการศึกษาข้อมูลเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเวียงฝาง พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในขณะนี้อยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนมีความตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) นอกจากนี้ในด้านความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดขยะมูลฝอย พบว่าได้รับความร่วมมือในระดับมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 3.60)

จากข้อมูลผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) ได้เสนอว่า โครงการที่จะประสบความสำเร็จควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นในการศึกษาหาข้อมูล การหาทางแก้ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผนดำเนินการ การปฏิบัติงานรวมถึงการติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและดูแลการดำเนินกิจกรรมให้ต่อเนื่องในระยะยาว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรีย์ บุญญานุกองศ์ (2546) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบกำจัดขยะแบบศูนย์รวมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสุรีย์ระบุว่า การดำเนินโครงการศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเวียงฝางที่ประสบผลสำเร็จได้ เนื่องมาจากการสร้างการมีส่วนร่วมในโครงการกับประชาชน ซึ่งมีการสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการ และระหว่างดำเนินงานด้วย โดยกลยุทธ์การดำเนินงานนั้นนอกจากจะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว ยังเป็นการลดกระแสต่อต้านจากประชาชนอีกด้วย

ผลการศึกษาการประเมินโครงการครั้งนี้พบว่า นอกจากโครงการมีหลายปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงานระยะแรกแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่ควรให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามแม้ว่าเทศบาลตำบลเวียงฝางจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานแทบทุกขั้นตอน แต่จากการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างพบว่าระดับการมีส่วนร่วมยังอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ จึงควรศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการเกิดประสิทธิผลสูงสุดในระยะยาวต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การดำเนินโครงการศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของเทศบาลตำบลเวียงฝาง อาจถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นแห่งแรกในประเทศไทยที่สามารถดำเนินงานโครงการบริหารจัดการระบบกำจัดขยะแบบรวมศูนย์ตามนโยบายของรัฐบาลได้สำเร็จ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประเมินได้ว่าโครงการกำจัดขยะมูลฝอยดังกล่าวประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระยะเริ่มต้นในระดับที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตามระหว่างการทำงานของโครงการได้พบปัญหาและผลกระทบบางประการ จึงควรให้ความสำคัญต่อการศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เช่น มีการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสมรวมทั้งปรับปรุงรูปแบบการสื่อสารระหว่างโครงการกับประชาชนให้มีความชัดเจนมากขึ้น

นอกจากนี้โครงการควรกระตุ้นและส่งเสริมให้องค์กรที่เข้าร่วมโครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนงานให้มีประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชนของตนให้มากยิ่งขึ้น อาจเป็นในรูปของการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ เทคนิควิธีการ ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนเครือข่ายความร่วมมือในด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้องค์กรเหล่านั้นสามารถนำขยะมูลฝอยในพื้นที่เข้ามาช่วยกำจัดที่ศูนย์ให้มีจำนวนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งนอกจากจะเพิ่มรายได้ให้แก่ศูนย์แล้วยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนต่างๆ ทั้งในส่วนที่เป็นหน้าที่ของศูนย์ และขององค์กรสมาชิกที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้นตลอดไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโครงการอย่างเหมาะสมต่อไป รวมถึงเพิ่มมาตรการให้ได้ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับกำลังผลิตที่เหลืออยู่ มิให้เกิดความสูญเปล่า
2. ควรมีการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนและโครงการเพื่อแสวงหาแนวทางในการจัดการขยะอย่างเป็นองค์รวมและยั่งยืนในชุมชน
3. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการร่วมกันพัฒนาโครงการให้เป็นต้นแบบการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น